

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

Medlemsforslag om fremtidskonference for kystfiskeriet i Norden

(Sammendrag af hørings svar, se s. 4; Medlemsforslag, se s. 7)

1. Forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) at indtræde i en arbejdsgruppe og samarbejde med Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalg og relevante organisationer om forberedelsen og gennemførelsen af en konference om kystfiskeriets fremtid i Norden, der afholdes i 2005
- 2) at støtte forberedelsen og konferenceafholdelsen med økonomiske midler, så det bliver muligt at holde deltagerafgiften på et passende lavt niveau i forhold til målgruppen

2. Forhistorie

I april 2004 stillede Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd et medlemsforslag om en fremtidskonference om kystfiskeriet i Norden (A 1342/miljø).

Kort resumé af medlemsforslaget

Det konstateres, at kystfiskeriet aktuelt er i alvorlig krise med deraf følgende uheldige virkninger på følgeerhvervene og lokalsamfundene. Der er forskellig fiskeripolitik i de lande, der er medlemmer af EU og de, der ikke er. Generelt set betyder fiskeriet meget for samfundsøkonomien og bosætningsmønsteret i de fleste nordiske lande.

Fiskeriets krise medfører i de fleste lande, at stadig flere små både må hugges op og erstattes af større både. Denne omstilling svækker de skånsomme fangstmetoder i konsumfiskeriet og det nære kendskab til lokale farvande og forringer den hurtige forsyning med frisk fisk, energibesparelser samt beskæftigelsen.

Behandling af medlemsforslaget

Medlemsforslaget er blevet behandlet i Miljø- og Naturresurseudvalget på møder den 15. april 2004 i Helsingfors, Finland, den 30. juni 2004 i Kristiansand, Norge og den 22. september 2004 i Mariehamn, Åland.

3. Skriftlig høring

Medlemsforslaget blev desuden sendt til skriftlig høring i alle de nordiske lande og selvstyrende områder. Følgende institutioner har svaret:

Danmark: Fødevareministeriet, Landsforeningen Levende Hav

Finland: Jord- og skogsbruksministeriet, Miljöministeriet, Vilt- og fiskeriforskningsinstitutet og Centralförbundet för fiskerihushållning

Åland: Ålands Landskapsstyrelse

Island: Fiskeriministeriet og Småbådsejernes landsforening

Norge: Det Kongelige Fiskeridepartementet, Norges Råfisklag og Norges Kystfiskarlag

Sverige: Fiskeriverket, Naturvårdsverket, Livsmedelverket, Sveriges Fiskares Riksförbund og Fiskbranschens Riksförbund

En oversigt og sammendrag af de indkomne høringssvar fremgår af bilag til nærværende betænkning. Helt overordnet kan høringssvarene sammenfattes således:

Med undtagelse af det islandske Fiskeriministerium, udtrykker alle høringssvarene støtte til forslaget om en nordisk konference om kystfiskeriet. Der lægges vægt på kontaktskabelse og udveksling af ideer og viden mellem de nordiske kystfiskere. Nogle af høringspartnerne har drøftet spørgsmålet i Alliance of Coastal Fishers in the North Atlantic, ACFNA, der ligeledes støtter forslaget.

Flere af høringssvarene peger på, at det er vigtigt at konferencen planlægges grundigt, og at erhvervsorganisationerne deltager i forberedelsen.

Med hensyn til forslagets tredje afsnit om overlevelsels- og udviklingsstrategier henviser EU-medlemslandene til den fælles fiskeripolitik og ønsker en blødere formulering som: ”at udforme et idékatalog til brug for drøftelser i internationale fora”.

Nogle svar foreslår at invitere fiskeriet fra New Foundland til konferencen, andre at de baltiske lande inddrages. Landsforeningen Levende Hav foreslår at afholde et antal mindre nationale eller bilaterale konferencer med hvert sit tema frem mod en større fælles samlet nordisk konference over en weekend i 2005.

4. Udvalgets synspunkter

Udvalget finder, at medlemsforslaget er velbegrunderet og yderst relevant i den nuværende vanskelige situation for kystfiskeriet. Udvalget støtter forslaget om, at man selv påtager sig et delansvar for afholdelse af konferencen, og at ministerrådet bør opfordres til at samarbejde.

Med henblik på det videre arbejde har udvalget nedsat en arbejdsgruppe på tre medlemmer bestående af Kristen Touborg (SF), Danmark, Lasse Wiklöf (ÅSD), Åland og Arnbjörg Sveinsdóttir (Sj.), Island. Arbejdsgruppen skal, gerne med deltagelse fra Nordisk Ministerråd, med assistance fra sekretariatet og i samråd med fiskeriorganisationer m.fl. planlægge konferencen. Arbejdsgruppen skal med fokus på kystfiskeriet i et bæredygtighedsperspektiv selv fastlægge rammerne for konferencen, der bør opstille og drøfte forslag til erhvervets fremtidige udviklingsmuligheder. Målgruppe for konferencen forventes at blive primært nordiske (kyst)fiskeriorganisationer, politikere, embedsmænd og forskere.

Det kan evt. overvejes at afholde flere, mindre regionale konferencer, der leder frem til en større konference. Det økologiske grundlag for kystfiskeriet bør være et vigtigt udgangspunkt for konferencen.

Arbejdsgruppen tilrettelægger selv sit arbejde. Det forventes, at planlægningen påbegyndes i efteråret 2004.

5. Konklusion

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår på ovenstående baggrund, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) at indtræde i en arbejdsgruppe og samarbejde med Nordisk Råds Miljø- og Naturresurseudvalg og relevante organisationer om forberedelsen og gennemførelsen af en konference om kystfiskeriets fremtid i Norden, der afholdes i 2005
- 2) at støtte forberedelsen og konferenceafholdelsen med økonomiske midler, så det bliver muligt at holde deltagerafgiften på et passende lavt niveau i forhold til målgruppen

Mariehamn, den 22. september 2004

Ásta R. Jóhannesdóttir (A)

Per Berthelsen (D)

Barbro Feltzing (mp)

Agne Hansson (c)

Kári P. Højgaard (Sjfl.)

Asmund Kristoffersen (A), leder

Simo Rundgren (cent)

Inge Ryan (SV)

Sigurður Kári Kristjánson (Sj.), næstformand

Gunilla Tjernberg (kd)

Kristen Touborg (SF)

Lasse Wiklöf (ÅSD)

Sammendrag af hørings svar om A 1342/miljø – Fremtidskonference for kystfiskeriet i Norden

Avsændare	Sammandrag
Fødevarerministeriet og udenrigsministeriet, DK	Fødevarerministeriet mener at sagen skal behandles i Nordiska ministerrådet for fiskeri, jordbrug, skogsbrug og livsmedel sålunda att ministerrådet kan ta ställning till relevansen av förslaget samt eventuellt bidra med finansiering. Ifall NMR anser att konferensen skall hållas, ser man positivt från ministeriets sida att det arrangeras i samarbete med Nordiska rådet. Fødevarerministeriet stöder inte förslaget om ett gemensamt nordiskt uttalande till EU och andra internationella aktörer p.g.a. att Danmark, Sverige och Finland följer EU's fiskeripolitik. Däremot kan ministeriet understöda en "mjukare" formulering som exempelvis "at udforme et idékatalog til brug for drøftelser i internationale fora".
Landsforeningen Levende Hav, DK	<p>Levende Hav stöder förslaget och kommer med två förslag:</p> <p>Konferensen varar i ett års tid för att så många kustfiskare och samfund som möjligt kan delta, dvs. att Nordiska rådet startar konferensen med diverse teman och låter därefter processen framskrida tills det är dags för en uppsamlade konferens som avslutning.</p> <p>Förloppet av den dylik nordisk strategi kommer högst antagligen att genomföras nationellt sålunda att f.ex. Färöarna diskuterar reglering, Island fokuserar sig på fiskeriets ekonomiska betydelse, Norge om kustfiskets nationella/demografiska betydelse och Danmark om kustfisket före och under EU, Finland och Sverige om Östersjön, förening av hav, sälar etc.</p> <p>Konferensen genomförs under en weekend i 2005.</p>
Jord- och skogsbruksministeriet, FI	Ministeriet anser att ett tätare internationellt samarbete skulle bidra till att förstärka kustfiskarnas situation. Speciellt nätverksbildning på organisationsnivå ville vara fördelaktigt. Anordnandet av en konferens är en god idé och för att uppnå ett gott resultat, kräver det grundlig planering. Det är viktigt att alla parter deltar. De finska organisationerna har pga. ekonomiska och språktekniska orsaker ofta varit förhindrade från att delta i dylika konferenser. Ministeriet avslutar med att konstatera att det är osannolikt en dylik konferens tillföljer fiskeribranschen alla de fördelar som omnämns i medlemsförslaget, men kan medföra till att deltagarna skapa värdefulla kontakter och därmed förbättra sin ställning. Ministeriet bifaller förslaget med det förbehåll att de finska särdragen beaktas.
Miljöministeriet, FI	<p>Ministeriet konstaterar att huvudansvaret för kustfiskeriärenden faller under ämbetsmannakommittén som behandlar fiskerifrågor. Hänvisar till NMR:s arbetsgrupp för nordisk miljö- och fiskerisamarbete som utarbetat en strategi för åren 1999–2002. Miljösektorn strävar till att för sin del undgå att miljöbelastningen förorsakar skada (/olägenhet, översättarens tillägg) till fiskerinäringen samt att naturtillgångarna utnyttjas hållbart även under en längre tidsperiod.</p> <p>Miljösektorns verksamhet styrs av det nordiska miljöhandlingsprogrammet. Det nuvarande programmet utlöper i slutet av detta år och ett ny program för åren 2005–2008 är under beredning. En viktig utgångspunkt för arbetet är den nordiska strategin för hållbar utveckling (2005–2008).</p> <p>Det är viktigt att använda sig av den sakkunskap ministerrådets olika sektorer kan erbjuda vid förberedelserna till en dylik konferens. Därutöver bör företrädare för fiskeriindustri, konsumenter och miljöskydd tas i beaktande.</p>

Centralförbundet för fiskerihushållning, FI	Centralförbundet understöder förslaget.
Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, FI	<p>Redogör för situationen för kustfiskeri i Finland samt regleringen av fiskeri på kust- och havsområden. Påpekar att rekommendationerna vidrörande fiskeri borde utarbetas per fiskbestånd omfattande snävare vattenområden än de nuvarande. Därmed kunde man förbättra fisktillgången och öka fångsten beaktande principerna om hållbar utveckling.</p> <p>Institutet stöder förslaget och konstaterar att genom att ta i beaktande ekologiska, miljö-, och rekreationssynpunkter vid planläggandet av fiskeripolitik, skapar man förutsättningarna till mer hållbara lösningar.</p>
Ålands landskapsstyrelse/ Fiskeribyrån, AX	<p>Ser med viss oro på framtida EU förslag vidrörande kustfiske som skulle förskjuta förvaltningen och beslutsrätten från nationell/regional nivå till EU-nivå. Fiskeribyrån har för avsikt att fortsätta samla in underlag för bedömning av fiskbeståndens tillstånd och utveckling som grund för framtida förvaltningsåtgärder.</p> <p>Problemen inom denna sektor beror i huvudsak på delvis och tidvis bristande lönsamhet orsakade av småskaligheten, geografiskt splittrat fiske, stora säsongsvariationer, tillgången till fiskevatten samt ökande skador orsakade av säl.</p> <p>Näringen bör sålunda utvecklas genom utökat samarbete, samordnad marknadsföring och utökad förädlingsgrad.</p> <p>Näringens och vattenägarnas medverkan och engagemang i förvaltningen av fisket bör främjas bl.a. genom utformning av system för egenkontroll, kartering av lekområden m.m.</p> <p>Initiativet om en framtidskonferens för kustfisket är ett välkommet initiativ som är värt att stödas och befrämjas. En lyckad konferens förutsätter aktivt engagemang från länderna kring Östersjön samt myndighetshåll från näringens sida. Fiskeribyrån föreslår, att man utreder och beaktar möjligheterna att inkludera även de baltiska staterna i konferensen.</p>
Fiskeriministeriet, IS	Departementets konklusion är den att sådan konferens inte tjänar havförvaltningens intressen och ger en missvisande bild av förvaltningens och landsbygdens situation.
Småbåtsägarnas landsförening, IS	Det aktuella ärendet togs upp på ACFNA's (Alliance of Coastal Fishers in the North-Atlantic) årsmöte i Portugal den 25 maj 2004. Mötet välkomnade förslaget och stötte helhjärtat att konferensen realiserar. Mötet önskar dessutom att konferensen planeras i samråd med ACFNA och att New Foundlands föreningar inbjuds att delta.
Det Kongelige Fiskeridepartementet, NO	Fiskeridepartementet finner ingen grund till att gå emot medlemsförslaget om att Nordiska ministerrådet arrangerar en konferens om och för kustfiskeri.
Norges Råfisklag, NO	Nämner inledningsvis att Råfisklaget är en försäljningsorganisation. Avslutar med att konstatera att initiativet till en dylik konferens är bra och att fagliga organisationer så som Norges Fiskarlag, Norges Kystfiskarlag och Norsk Sjømannsforbund hanterar dylika frågor och kunde konsulteras vidrörande programmet till konferensen.

Norges Kystfiskarlag, NO	Kystfiskarlaget har haft saken till behandling under Nordatlantiska kustfiskaralliansens, ACFNA:s, möte den 25 maj 2004. I alliansen är mer än 30 000 kustfiskares intressen representerade. Alliansen och Kystfiskarlaget ser mycket positivt på förslaget och vill gärna vara representerade i konferensen. Kystfiskarlaget uttrycker även en önskan om att "icke-nordiska" länder, så som New Foundland (som är medlem av ACFNA) kunde vara representerade i konferensen.
Fiskeriverket, SE	Fiskeriverket vill understryka vikten av att utbyta erfarenheter mellan de nordiska länderna avseende kustfiskets förvaltning och utveckling. Verket stödjer förslaget till att anordna en konferens gärna i samband med ett ordinarie ministermöte och framhåller behovet av en konkret agenda.
Naturvårds- verket, SE	Ställer sig positivt till förslaget. Förutsätter att interaktionen mellan fiske och miljö kommer att tas upp på ett relevant sätt vid konferensen, även om fokus är riktad mot näring (förhållande till EU, ICES och FAO samt regionala kommissioner). Vill även framhålla att ett uthålligt kustfiske måste inbegripa relationer till det marint baserade sport- och turistfisket, vilket också har en inverkan på resursuttaget. Refererar även till regeringens proposition 2003/04:51 om kust- och insjöfisk samt vattenbruk.
Livsmedels- verket, SE	Livsmedelsverket har inget att invända mot den föreslagna konferensen.
Sveriges Fiskares Riksförbund, SE	SFR anser att det förefaller märkligt, att svensk fiske inte nämns i förslaget då just kustfisket varit föremål för stor uppmärksamhet de senaste åren. Från yrkesfiskets håll vill riksförbundet understryka betydelsen av långsiktiga strategier och spelregler som gör det möjligt att ta vara på de eftertraktade produkter som svenskt yrkesfiske kan tillhandahålla. SFR ställer sig positivt till konferensen. Understryker dock viktigheten av att näringsens organisationer kan medverka aktivt i både planering och genomförande av konferensen och att finansieringen kan tillhandahållas av NR.
Fiskbranschens Riksförbund, SE	Vill bekräfta vikten av tillgång till råvaror och att fisket bedriv på ett sätt som ger långsiktig hållbarhet. Näringsens <i>image</i> är också en viktig faktor och Riksförbundet mottar med tacksamhet varje åtgärd som kan stärka denna faktor.

Medlemsforslag

om fremtidskonference for kystfiskeriet i Norden

(Fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)

I de fleste dele af Norden er kystfiskeriet og konsumfiskeri i de indre farvande i alvorlig krise. Krisen rammer også fiskeriets følge-erhverv/næringer og den rammer hele lokalsamfund i Norden. Omkring halvdelen af de fisk, der spises i Europa, kommer fra Norden. Fiskeriet reguleres af nationale beslutninger, af EU, af aftaler i det internationale havforskningsråd ICES og af andre internationale aftaler. Beslutningsprocesserne er ret forskellige for lande der er medlemmer af EU og lande der ikke er. Nordiske institutioner deltager ikke i beslutnings-processer på fiskeriområdet. Men nordiske institutioner har alligevel prioriteret fiskeripolitikken højt. Nordisk Ministerråd har igennem mange år forestået et udviklingsarbejde til gavn for fiskerierhvervet, havmiljøet og forbrugerne af havets produkter. Den overordnede målsætninger for nordisk fiskerisamarbejde har ministerrådet sammenfattet i sin "Strategi for det nordiske fiskerisamarbejde 2001-2004" som at: "virke for en bæredygtig udvikling i de nordiske landes fiskerisektorer, samt et godt havmiljø som en basis herfor. Herved sikres konsumenternes mulighed for at vælge sund og sikker mad af en god kvalitet."

Forskning, oplysningsarbejde og mellemstatsligt samarbejde i Norden har understøttet dette. I 2003 udsendes forskningsrapporten "Conflicts between Protected Species and Fisheries" (TemaNord 2003:525) og "Integrating Fisheries and Environmental Policies" (TemaNord 2003:521).

Nordisk Råd rekommanderede i 2003 "om nordiska insatser för att styrka genomslaget av forskarrådgivning vid beslut om fiskerikvoter m.m." (A 1301/miljö) en styrkelse af det bæredygtige fiskeri bl.a. ved insatser for anvendelse af selektive redskaber og for at modvirke udsmidning af fisk.

Fiskeriets krise medfører i de fleste lande, at stadig flere små både må hugges op og erstattes af større både. Denne omstilling svækker de skånsomme fangstmetoder i konsumfiskeriet og det nære kendskab til lokale farvande og forringer den hurtige forsyning med frisk fisk, energibesparelser samt beskæftigelsen.

Sådan er situationen i nogle af de nordiske lande:

- I Danmark er kystfiskeriet i akut eksistenskrise og danske fiskeres organisation (Danmarks fiskeriforening) har måttet indstille mange af sine aktiviteter.
- I Island er kystfiskeriet ganske stærkt reduceret. Mindre og mellemstore bådes fiskerikvoter er købt op af storredier, der især bruger store trawlere. De allermindste både fortsætter endnu fiskeriet, fordi deres kvoter er adskilt fra de større bådes og ikke kan opkøbes.
- I Norge har de seneste år været præget af store udfordringer for fiskerinæringen, og antallet af fiskere og fiskerivirksomheder er gået kraftigt ned. Men flertallet af både og af fiskere er stadig tilknyttet kystfiskeriet.
- I Færøerne har kystfiskeriet haft en opblomstring de seneste 10 år, efter at systemet med fiskedage, som bliver fordelt på de enkelte båd- og redskabstyper, blev gennemført. Fiskedagesystemet har samtidig bidraget til at løse problemet med udsmidning af fisk.
- De nordiske kystfiskere er på forskellig vis nationalt organiserede. De er ofte i en konkret konkurrencesituation overfor fiskere fra andre lande, m.h.t. fordeling af kvoter, fiskepladser, afsætning m.v. Men samtidig er mange vilkår fælles for fiskere og fiskerisamfund, selv om der er tale om forskellige lande. Derfor er det væsentligt at samle repræsentanter fra de forskellige lande.

Formålet med en fiskerikonference er

- at samle nordiske repræsentanter for kyst- og konsumfiskeriet
- at sætte et fælles fokus på det truede erhverv
- at udforme overlevelsesh- og udviklingsstrategier, herunder et fælles-nordisk udspil i forhold til EU, ICES, FAO og andre internationale aktører i fiskeripolitikken

På baggrund af ovenstående foreslår Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd

at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at hurtigst muligt – og gerne i samarbejde med Nordisk Råd – gennemføre en nordisk konference om og for kystfiskeri, som

- samler nordiske repræsentanter for kyst- og konsumfiskeriet
- sætter et fælles fokus på det truede erhverv
- fremmer overlevelsesh- og udviklingsstrategier, herunder et fælles-nordisk udspil i forhold til EU, ICES, FAO og andre internationale aktører i fiskeripolitikken

og derigennem fremmer en bæredygtig udvikling i fiskerisektoren, samt forbedrer konsumenternes mulighed for at vælge sund fisk af en god kvalitet.

Lemvig, den 30. marts 2004

Line Barfod (EL)

Lennart Gustavsson (v)

May Elisabeth Hansen (SV)

Lena Jensen (SV)

Outi Ojala (vänst)

Inge Ryan (SV)

Steingrímur J. Sigfússon (VG)

Kristen Touborg Jensen (SF)